

## Kurzusleírás (tematika)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                            |                                                         |                                                     |                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| <b>Kurzus neve:</b><br>„MOME tizenkettő” – Magyar Filmtörténeti Filmklub (NFI Egyetemi Filmklub)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                            |                                                         |                                                     |                                                                    |
| <b>A kurzus oktatói, elérhetőségeik:</b><br>Fábics Natália, egyetemi tanársegéd<br>e-mail cím: <a href="mailto:fabics@mome.hu">fabics@mome.hu</a><br><br>Gorka-Focht Máté, egyetemi tanársegéd<br>e-mail cím: <a href="mailto:gorka@mome.hu">gorka@mome.hu</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                            |                                                         |                                                     |                                                                    |
| <b>Kód:</b><br>B-SZ-401-CS-1-252601-02<br>M-SZ-301-CS-1-252601-02<br>M-SZ-E-301-CS-1-252601-02                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Kapcsolódó tanterv</b><br>(szak/szint): | <b>A tantárgy helye a tantervben</b><br>(szemeszter): – | <b>Kredit: 5</b>                                    | <b>Tanóraszám: 48</b><br><br><b>Egyéni hallgatói munkaóra: 102</b> |
| <b>Kapcsolt kódok:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Típus:</b> Előadás                      | <b>Szab.vál-ként felvehető-e?</b> IGEN                  | <b>Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:</b><br>– |                                                                    |
| <b>A kurzus kapcsolatai (ajánlás, előfeltételek, párhuzamosságok):</b><br>A kurzus elsősorban a média design-, animáció-, fotográfia-, és tervezőgrafika szakos hallgatóknak ajánlott.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                            |                                                         |                                                     |                                                                    |
| <b>A kurzus célja és alapelvei:</b><br><br>A Nemzeti Filmintézet (NFI) által elindított Egyetemi Filmklubhálózat célja a magyar filmtörténet kiemelkedő alkotásainak bemutatása az egyetemi hallgatók számára.<br><br>A <i>MOME12 Magyar Filmtörténeti Filmklub</i> kurzus e kezdeményezéshez kapcsolódva a magyar filmművészet reprezentatív darabjain keresztül nyújt átfogó képet a filmtörténet jelentős korszakairól, valamint meghatározó alkotói életművekről. A kurzus célja, hogy a hallgatók a filmek közös és egyéni megtekintéséhez kapcsolódva elemző módszereket sajátítsanak el, és a filmeket különböző történeti, elméleti és formai kontextusokban tudják értelmezni.<br><br>A tanórák felépítése: <ul style="list-style-type: none"><li>– Filmtörténeti bevezető előadás – az adott film történeti és elméleti kontextusának ismertetése.</li><li>– Filmvetítés – a kijelölt alkotás közös megtekintése.</li><li>– Elemző beszélgetés és vita – a film társadalom- és kultúrtörténeti, narratológiai, valamint filmnyelvi szempontú vizsgálata.</li></ul> |                                            |                                                         |                                                     |                                                                    |

A kurzus kiemelt célja a hallgatók kritikai gondolkodásának és érvelési készségeinek fejlesztése, valamint filmtörténeti ismereteik bővítése. A közös elemzések hozzájárulnak ahhoz, hogy a hallgatók elmélyült és reflektált módon kapcsolódjanak a magyar filmkultúrához.

## **Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):**

### **Tudás:**

- Átfogó ismeretek a nemzetközi-, és magyar filmtörténet legfontosabb korszakairól, illetve a legjelentősebb hazai alkotók életműveiről.
- Alapvető és gyakorlatban is alkalmazható ismeretek megszerzése a filmelemzési technikák terén.
- A korábban szerzett tudások elmélyítése, különös tekintettel a következő területekre: filmtörténet, kreatív és akadémiai írás, társadalomtudományok, mozgó- és állókép elemzés, filmkészítés és képkalkotás (i.e. fotó, média design és animáció szakok).
- Más szakterületek (pl. társadalomtudományok, kultúra) alapvető tartalmainak és szempontjainak megismerése, azok figyelembevétele a saját alkotói és elméleti tevékenységben.

### **Képesség:**

- Felismeri a nemzetközi-, és a magyar filmkultúra közötti kapcsolatrendszer dimenzióit.
- Képes filmművészeti alkotások szakmai elemzésére változatos szempontok figyelembevételével, és ezeket szóban és írásban kommunikálni szakmai közegben.
- Integratív, más szakterületek képviselőivel folytatott együttműködés a gyakorlatban. Szakterületek (média intézet tervező szakjai és elméleti intézet) közti integráció, átjárhatóság.
- Előzetes tervek, koncepciók, vázlatok, majd a kész projekt bemutatása szóban és írásban, érthetően és meggyőző módon, akár más szakterületek képviselői számára is.
- Releváns adatok, alkotások gyűjtése és interpretálása elméleti és kritikai írások fejlesztéséhez.
- Véleményét szakmai szempontokkal alá tudja támasztani.
- A megszerzett ismereteket be tudja építeni a tervezés és alkotás, illetve a kutatás, publikáció írás folyamatába.

### **Attitűd:**

- Törekszik az egyes filmalkotásokban fellelhető referenciahálózat felismerésére, és a filmek tágabb kontextusba való megismerésére.
- Nyitottság a társakkal való együttműködések során.
- Nyitottság az új ismeretekre, szempontokra, módszerekre.
- Tudatos, reflexív filmbefogadás erősítése.
- Elemző, kritikai attitűd erősítése, tudatosítása: akár negatív vélemény megfelelő megfogalmazása.

### **Autonómia és felelősségvállalás:**

- Filmelemző tevékenysége etikai aspektusait is felméri a társadalmi párbeszéd összefüggésében, miközben törekszik önálló szakmai véleményének kritikai szemléletét is ezen jelenségek mentén meghatározni.
- Jól informált és árnyalt vélemény alkotása.
- Hiteles, empatikus véleményalkotásra törekszik.

#### A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

- Magyar filmtörténet meghatározó korszakai és alkotói filmjeik tükrében.
- Filmelemzési technikák alapelvei.
- Filmekhez kapcsolódó tágabb (társadalom)történeti kontextusok.
- Érveléstechnikák, vitakultúra.

#### Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzushoz tartozó órák az alábbi módon épülnek fel:

- **felvezető előadás** az adott alkotás film- és társadalomtörténeti kontextusáról, illetve az alkotói életpályán betöltött szerepéről.
- **filmvetítés** – a vetítésre kerülő filmek tervezett listája lent található.
- közös **elemző beszélgetés** a filmről: tartalmi és formai jellemzők közös elemzése, társadalmi és kulturális kitekintés, nemzetközi és magyar párhuzamok, hatások vizsgálata, kritikai diskurzus, reflexió a kortárs vonatkozásokra.

A félév során további **2 film esetében a filmek megnézése egyéni feladat**, ezekről rövid recenziót (részleteket lásd alább) kell írni. Az órákon ugyanakkor ezen filmek is részét képezik a közös elemzéseknek, beszélgetéseknek, a hallgatói recenziókra adott visszajelzésekre is sor kerül.

A félév során az egyénileg megtekintendő filmek mindegyikéről **írásos recenziót** (1500-2000 karakteres, az adott filmre reflektáló, saját gondolatokat, véleményt megfogalmazó írásos beadvány) kell elkészíteniük a Google Classroomban meghirdetett feladatkiadásban meghatározott időpontig.

A kurzus **teljesítéséhez beadandó esszé** (5000-7500 karakteres egy, a hallgató által választott félév során bemutatásra kerülő filmhez kapcsolódó szabad témaválasztású írásos beadvány) írása, amelynek témaválasztását a hallgatók az utolsó óra során prezentálják.

**A félév tervezett menete** – a vetítésre kerülő filmek végleges listája a szorgalmi időszak első hetének végén történik:

- 1. hét, szeptember 4. – Bevezetés** // A kurzus céljainak ismertetése, érzékenyítés a téma iránt + félév menete, illetve követelmények ismertetése.  
vetített film // **Gertler Viktor: Állami Áruház** (1953)
- 2. hét, szeptember 11.** – vetített film // **Fábri Zoltán: Húsz óra** (1965)
- 3. hét, szeptember 18.** – vetített film // **Mészáros Márta: Kilenc hónap** (1970)
- 4. hét, szeptember 25.** – vetített film // **Sós Bálint Dániel: Minden rendben** (2025)
- 5. hét, október 2.** – vetített film // **Pálfi György: Taxidermia** (2005)
- 6. hét, október 9.** – hallgatói recenziók // **Gaál István: Magasiskola** (1970)  
**Csáki László: Kék Pelikán** (2024)
- 7. hét, október 30.** – vetített film // **Tímár Péter: Csinibaba** (1997)

**8. hét, november 6.** – vetített film // **Török Ferenc: Moszkva tér** (2001)

**9. hét, november 13.** – vetített film // **Koltai Róbert: Sose halunk meg** (1993)

**10. hét, november 20.** – vetített film // **Antal Nimród: A Viszki** (2017)

**11. hét, november 27.** – **Beadandó dolgozat témaválasztásának bemutatása** rövid prezentáció formájában.

**A hallgatók tennivalói, feladatai:**

- órai tananyag feldolgozása és aktív részvétel a filmelemző beszélgetés során
- 2 recenzió (1500-2000 karakteres, az adott filmhez kapcsolódó szabad témaválasztású írásos beadvány) elkészítése
- beadandó esszé (5000-7500 karakteres egy, a hallgató által választott félév során bemutatásra kerülő filmhez kapcsolódó szabad témaválasztású írásos beadvány) elkészítése

**A tanulás környezete:**

Filmvetítésre alkalmas terem (Moziterem – T<sub>-</sub>205).

**Teljesítendő követelmények:**

- Órai jelenlét, hiányzások maximális száma: 3
- 2 darab írásbeli recenzió elkészítése és adott határidőig való feltöltése a Google Classroom felületére.
- Írásbeli esszé elkészítése és adott határidőig való feltöltése a Google Classroom felületére.

**Értékelés módja, szempontjai:**

A hallgatók az előre kihirdetett feladat szerint, a félév során elsajátított tudásanyag alapján a félévközi **írásbeli recenziók leadása mellett, egyéni, írásbeli esszé megírásával teljesíthetik a kurzust, aminek leadási határidejének időpontja a vizsgaidőszakban lesz, pontos dátuma a hallgatókkal közösen kerül meghatározásra a félév során.**

**Elsődleges szempontok:**

- A beadott esszé témaválasztása, az alkalmazott elemzés komplexitása, társadalmi-, kulturális- és történelmi jelenségekre való kritikai reflektivitás.

**Másodlagos szempontok:**

- Tanórai aktivitás, az elemző beszélgetésekben való részvétel.
- A félév során elkészített recenzió témaválasztása, felvázolt elemzési szempontok átgondoltsága.

**További szempontok:**

- Íráskészség.

**Az érdemjegy kiszámítása**

- hallgatói aktivitás: 20%
- félévközi recenziók: 20%

**Kötelező irodalom:**

–

**Ajánlott irodalom:**

Gelencsér Gábor: A kánon joga – A magyar filmtörténet kanonizációs szempontjai, különös tekintettel a hetvenes évekre. *Metropolis: Magyar filmkánon*. 2009/3.

Gelencsér Gábor: Csend és kiáltvány. A fikciós dokumentarista forma hagyománya. *Apertúra*, 2013/tavaszi. <https://www.apertura.hu/2013/tavasz/gelencser-csend-es-kialtvany-a-fikcios-dokumentarista-forma-hagyomanya/>

Gelencsér Gábor: *Közelkép – Portrék, témák, formák a magyar film történetéből*. Gondolat Kiadói Kör, 2022.

Gelencsér Gábor: *Magyar film 1.0*. Budapest, Holnap Kiadó, 2017.

Győri Zsolt: Diskurzus, hatalom és ellenállás a késő Kádár-kor filmszociográfiáiban. *Apertúra*, 2013/tavaszi. <https://www.apertura.hu/2013/tavasz/gyori-diskurzus-hatalom-es-ellenallas-a-keso-kadar-kor-filmszociografiaiban/>

Kalmár György: *A férfiaság alakzatai a rendszerváltás utáni magyar rendezői filmben – A rendszer váltás utáni magyar rendezői filmben*. Gondolat Kiadói Kör, 2018.

Metropolis: A magyar film társadalomtörténete 2018/3. <https://metropolis.org.hu/a-magyar-film-tarsadalomtortenete>

Metropolis: A magyar film társadalomtörténete 2. 2019/4. <https://metropolis.org.hu/a-magyar-film-tarsadalomtortenete-2>

Metropolis: Férfi és női szerepek a magyar filmben. 2016/4. <https://metropolis.org.hu/ferfi-es-noi-szerepek-a-magyar-filmben>

Metropolis: Kortárs felnővekedéstörténetek. 2024/03

Metropolis: Kortárs magyar film – Kulturális értelmezések. 2011/3. <https://metropolis.org.hu/kortars-magyar-film-8211-kulturalis-ertelmezések-1>

Metropolis: Magyar film a nyolcvanas években. 2010/4. <https://metropolis.org.hu/magyar-film-az-1980-as-evekben>

Metropolis: Nőképek a magyar filmben. 2021/01. <https://metropolis.org.hu/nokepek-a-magyar-filmben>

Metropolis: Szerzői felnővekedéstörténetek. 2024/04

Muszatics Péter: Kánon és kirakat – Magyar filmek nemzetközi fesztiválokon. *Metropolis: Magyar filmkánon*. 2009/3.

Padányi Júlia: Nők a háttérben – a fiatal értelmiségi nők ábrázolása a hatvanas évek magyar filmjeiben. *Metropolis: Nőképek a magyar filmben*. 2021/1. <https://metropolis.org.hu/nok-a-hatterben-fiatal-ertelmisegi-nok-abrazolasa-a-hatvanas-evек-magyar-filmjeiben>

Varga Balázs: *Filmrendszerváltások. A magyar játékfilm intézményeinek átalakulása 1990-2010*. L'Harmattan, Budapest, 2016.

**Egyéb információk:**

Az egyes órákhoz tartozó anyagok megosztása, és a kurzushoz kapcsolódó kommunikáció Google Classroomban történik.

**Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:**

Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

**Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:**

Igény szerint személyesen, vagy elektronikus úton előre egyeztetve.